ION PILLAT

GRADINA INTRE ZIDURI

ILUSTRATII DE

JAC MARTIN-FERRIÈRES

PARIS

MCMXIX

GRADINA INTRE ZIDURI

S'AU TIPĂRIT DIN ACEASTĂ CARTE
DOUA SUTE DE EXEMPLARE PE
HÂRTIE NORMANDY-VELLUM

NUMEROTATE DE LA 1-200

N° 89

ION PILLAT

GRADINA INTRE ZIDURI

ILUSTRATII DE

JAC MARTIN-FERRIÈRES

PARIS

MCMXIX

Et pour voir des jardins je fermais les paupières...

ALBERT SAMAIN.

SOLIA CAPRIOAREI

... Dar netezind alene al rochii sale fald,
Domnița 'nlănțuită de vrăji medievale
Sub desflorirea serii ce'n juru-i se prăvale,
Ascultă căprioara sosită ca herald.

« Cuprinde-mă, Domniță, cu brațul mic și cald,
Si să pornim... Nuntașii au poposit în vale.
Viața te așteaptă cu surle și chimvale,
Si vreau în ea și visul și ochii să ți-i scald. »

Domnița îi răspunde : « Le spune, dulce crainic
Domnița mulțumește străinilor ce-o vor,
Dar simte'n astă seară că visul e mai trainic,

Nedepășind sfielnic grădina între ziduri
Cu pajiștea mai moale ca lâna din covor,
Mai verde decât fierea pe smălțuite bliduri. »

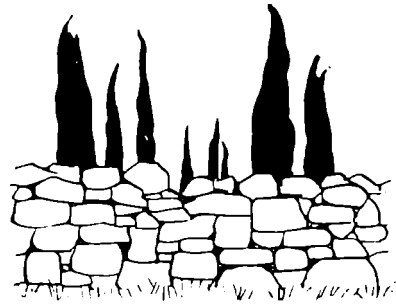

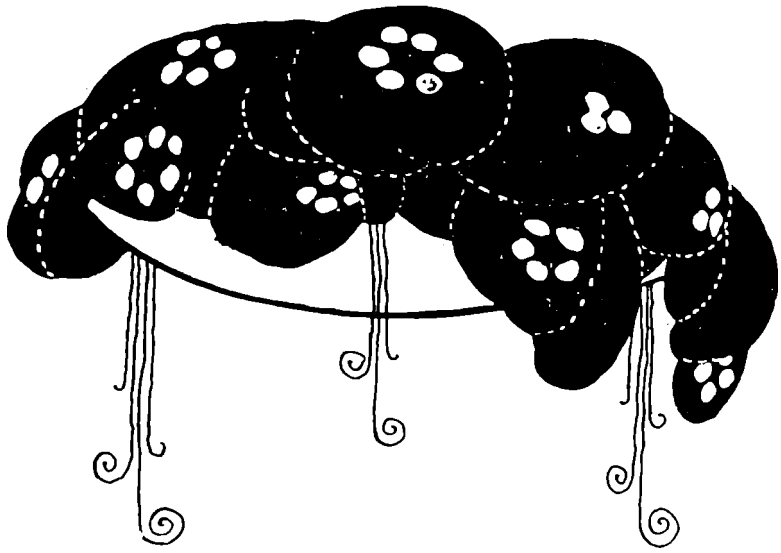

BALTA

Coclindu-şi putregaiul şi apele amare,
Zărirăm în arşiţa cumplită de amiaz
Pe Bărăgan, departe, lucirea unui iaz :
Opală moartă prinsă într'un inel de sare.

Ti-am spus pe ţărmu-i : « Balta aceasta mă'nfioară ;
Nu tremură pe dânsa nici cer, nici nori, nici sbor,
Si sub povară sură şi grea de cositor
Oglinda ei nu simte lumina din afară.

Nici salcia pe maluri frunzișul nu și-l plânge,
Nici nufărul pe apă nu râde alb în stuf...
Pe maluri ning scaeții zadarnicul lor puf,
Pe apă ca un blestem pustiul se răsfrânge. »

Lumina serii însă se răspândi pe iaz,
Si se făcu din apa murdară o grădină,
In care cresc din fire și pete de lumină
Zambile și lalele și roze de Siraz.

Si când lumina nopții svârlit-a micșunele
Pe pajiștile apei și lin le-a răsfirat,
Când cerul, pentru clipa de taină, și-a lăsat
Pe-aleele lichide prundișul alb de stele,

Noi în genunchi căzurăm...
Petale cu petale,
Din balta cea mai tristă, grădină ai făcut.
O, Doamne, înflorește și bietul nostru lut
Cu-o rază pogorîtă din darurile Tale.

SOROR SANCTA, MATER DOLOROSA...

O rugă de monah, în strană chiemând suava ta iubire,
Din argintările 'nserării, din neaua crinilor cuminți,
Ne-a dăruit, neprihănită, o soră albă printre sfinți,
— Mario, zâmbet de fecioară și preacurată ispitire.

Un strigăt sfâșiat de mamă înnebunită de mâhnire,
Pe lângă fiul ei ce moare, în clipa moartelor credințI
Te-a preschimbat în alinarea nevindecatei suferinți,
— Mario, maică 'ndurerată și viu izvor de isbăvire.

Dar cine-a fost copilul mistic, naivul suflet primitiv.
Ce fermecat de amândouă te-a presimțit, Madonă, care
Ascunzi o dragoste de mamă sub sfiiciuni de soră mare,

Si te-a lăsat să fii în inimi (precum își întregește roza
Prin cea mai fragedă coloare parfumul cel mai fugitiv)
Maria, zâmbet de fecioară, Maria, mater dolorosa.

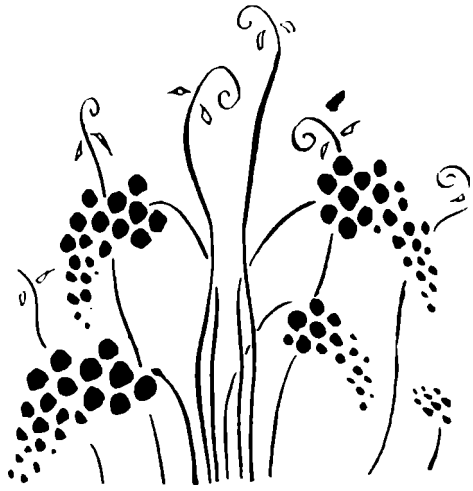

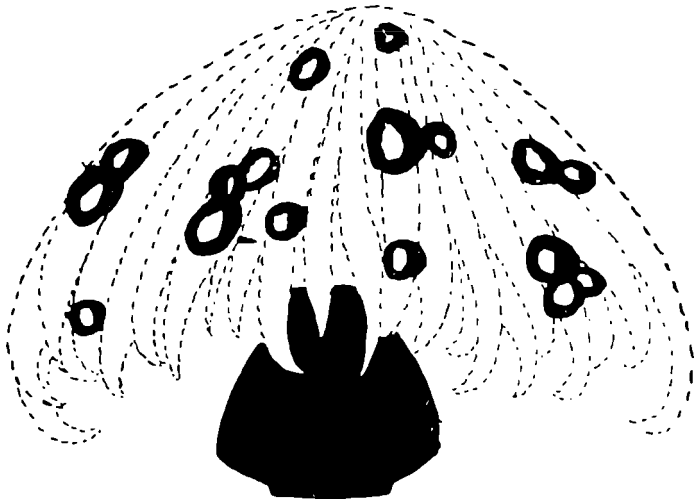

LOGODNA MISTICA

Ti-e trupul mai curat ca o zăpadă
Ce-așteaptă îngerii în noaptea de Crăciun,
Dar ochii tăi de-azur n'ajung să vadă
La pământeștile răspântii drumul bun.

Ti-e trupul ca un clopot de cleștar,
Dar nimeni nu-i vecernii'n el să sune...
Si'n schituri tăinuite, în zadar,
L-ai aplecat în chip de rugăciune.

Căci a rămas în rarul lui potir
Ca drojdie un suflet de ispită,
Si ce atinge'n ale lui iubiri
Se stinge ca o floare otrăvită.

Ci trupu-mi, ars de patimi, e-un tăciune
(Lumină fu în jaruri de dorinți)
Doar sufletul vibrând cu mii de strune,
Păstrează raiul vechii biruințI.

In paturi largi îmi las când vine seara
Un trup atins de moartea tuturor,
Dar sufletul nu-și uită întruparea
De-Arhanghel sfânt în alb triumfător.

Si când, ocnaș, îmi duc prin praf ghiuleaua,
Imi sună nemurirea'n lanțul greu...
O, de-ași avea cleștarul rar și neaua
Din trupu-ți, ași fi tânăr Dumnezeu!

Cu-o clară palpitare de lumină
Răsfrântă de cerescul tău contur,
Am trece printre gratiile de tină
Deasupra coliviei de azur.

Intinde-mi dar iubirii viitoare
Un curcubeu de irizate punți.
Privește : catedralele stelare
Ne-așteaptă pentru misticele nunți.

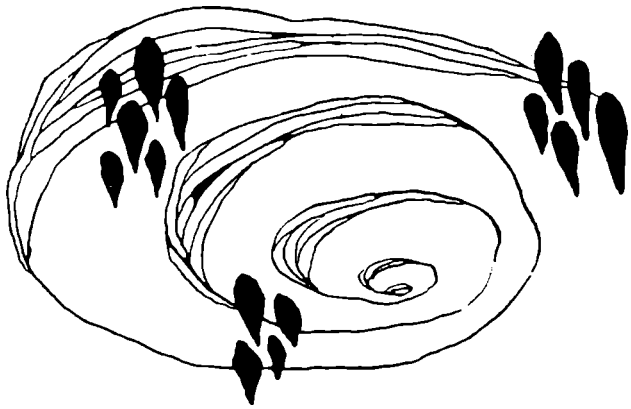

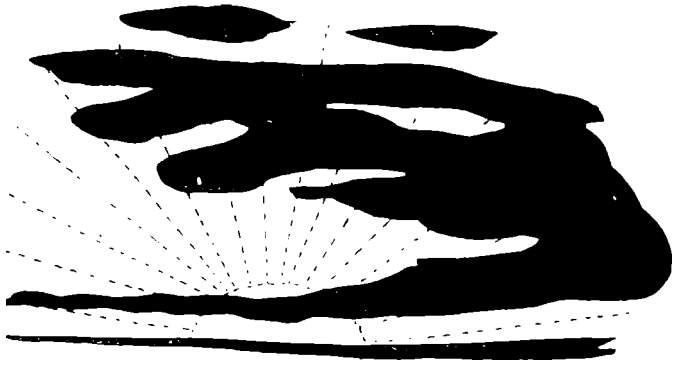

TREI INGERI SBOARA...

Trei îngeri sboară'n asfințit;
Doi tac și unul a grăit :

E liniștea atât de mare...
Aud a florilor suflare.

Trei îngeri sboară'n asfințit;
Doi tac și unul a șoptit :

E liniștea atât de sfântă...
Aud cum stelele își cântă.

Trei îngeri sboară'n asfințit;
Toți tac și unul s'a gândit :

Ce sgomote înfricoșate...
Aud o inimă ce bate.

CA SA SUIM LA TINE...

Ca să suim la tine, rămână'n vale casa,
Căci sufletul ne cere desăvârşitul cuib.
Să părăsim ceaslovul, mătănile şi rasa
Si rugile cu care icoanele'mi îmbuib.

Ca să suim la tine, să stăm ca şi natura
In răsărit de soare: să fim curaţi şi goi
Ca plopul din lumină ce' şi mişcă frunzătura,
Ca sborul fără umbră al unui piţigoi.

Ca să suim la tine, să mergem dimineața,
Când limpede e cerul prin ramuri ca un lac,
Ca răutatea noastră să piară ca și ceața
Sub razele ce'n suliți pe smârcuri se desfac.

Ca să suim la tine, să trecem prin livadă
Ca să ne ningă floarea de zarzăr și de prun...
Ca sufletul, pe munte, când schitu'ți o să'l vadă,
Sub boltă să se-ascundă cu aripi de lăstun.

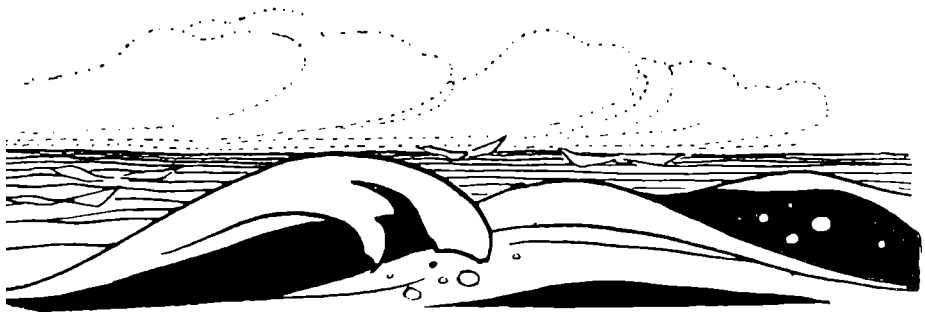

SEARA LA MIORCANI

Eși din satul alb și vino să vedem ca de pe plajă
Cum, lățindu-și unduirea, vine unduind pământul,
Largul ocean pacific ce'și încremeni avântul.
Suflete, privește bine și de-acuma ține strajă,
Căci coboară înserarea și ne bate'n față vântul.

Ritmic, lanuri nesfârșite mișcând valul lor de spice,
Il pornesc din capul zării ca să'l frângă'n cap de sat;
Il izbesc de-un dig de cridă, îndârjit și îndesat;
Il resfiră printre case, ce se'ncearcă să'l despice,
Si'n ogrăzi îmbălărite, străbătând, l'au revărsat.

Ca un far de piatră, turnul, dârz biserica'și ridică.
Clopotul de seară'i paznic veșnic trist și veșnic treaz...
O cireadă răslețită la pășune pe islaz,
Pare-un stol de pasări albe ce se lasă fără frică
In furtuni, pe pieptul verde al înaltului talaz.

De praf alb umflându-și pânza pe albastrul depărtării,
Navighează șarabane : repezi luntri de pescar,
Si în urmă fuge drumul, ca o pârtie de var
Peste valuri, spre coșare potmolite'n largul țării
Ca vapoare părăsite de demult de marinar.

Si păreați în umbra serii, ce conturul vă' nnecase,
Voi, înalte ierbi cosite, voi, sulfine mici, și voi,
Flori de câmp neadunate și culcate în trifoi :
Alge verzi și anemone palide și lungi sargase,
Înșirate pe nisipuri de-al refluxului șivoi.

Dar țărani cu grebla'n mână, adunară goemonul,
Lângă-o mare de fânețe, pe un țărm închipuit.
Si un clopot, de departe, de vecernii a vuit,
Si din port în port plutește și se înmulțește zvonul,
Si treptat, din undă'n undă, cântecul s'a mântuit.

Se'nopteaz̆ă... şi câmpia îşi ascunde oceanul...
Suflete, ce'n scoica nopţii eşti bolnavul mărgărit,
Pentru pământene drumuri ori-ce suflet e oprit,
Dar priveşte cu nesaţiu, deodată, la limanul
Oceanului ce-acuma transparenţa şi-a mărit.

Fără valuri, fără maluri şi cu luciu de fosfor,
Peste tine îşi boltеşte limpezimea ideală,
Marea cea adevărată, nălucită şi reală,
Unde trupul nu mai este pentru visuri necrofor,
Unde inima nu minte, unde dorul nu înşeală.

Linişte desăvârşită... Cu lumina ei verzuie
Pâlpăe în farul umbrei, pe un ţărm divin, o stea,
Si desfăşurându-şi pânza, norul ne mai vrând să stea,
In chip falnic de galeră spre tării încet se suie...
Dar galera se scufundă şi rămâne numai ea.

Suflete, te pregăteşte, vântul serii bate încă...
Ce corăbii ne vor duce, vis şi trup, la Dumnezeu?
Clopotul de seară sună de plecare şi mereu
Faruri noui se-aprind în stele pe un ţărm de crez şi stâncă,
Pe un ţărm la care poate n'o s'ajungi nici tu, nici eu.

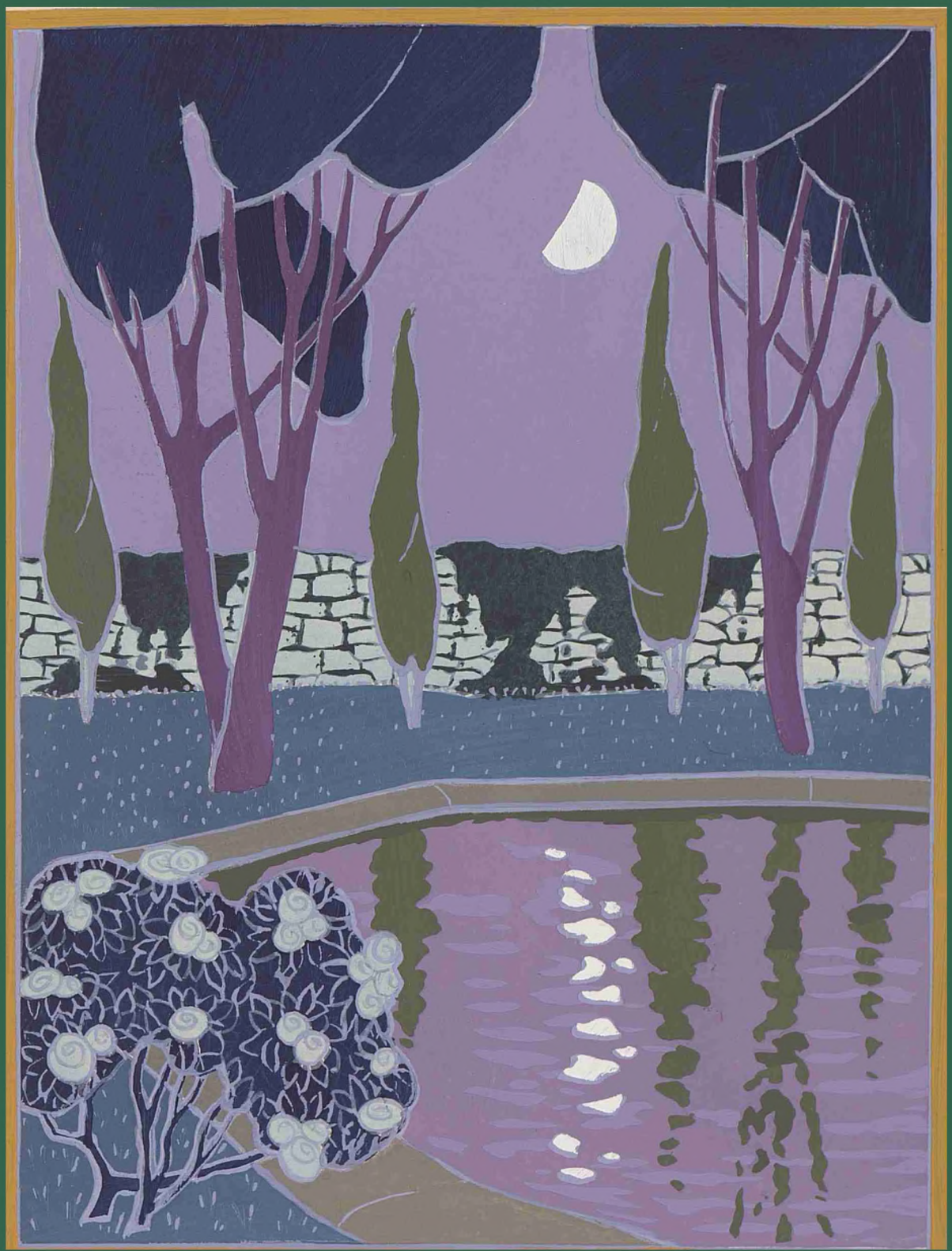

PORUNCA

Deschide-te naturii ca mugurul luminii,
Si sparge închisoarea îngustului tău trup!
Simţirile să'ţi fie albinele grădinii,
Brăzdând în sbor văzduhul, cu aurite linii,
Ca soarele să'l prindă în mierea unui stup.

CLOPOTE SUNA...

Clopote sună...
Dar pentru cine?
Dormi. Noapte bună,
Suflet de plumb.

Stele de-acuma...
Dar pentru cine?
Lacul și bruma
Lunii pe el.

Nourii repezi...
Dar pentru cine?
Sălcii și lebezi,
Nuferi și-un crin

Singur pe lume...
Dar pentru cine?
Alb, ca din spume,
Suflet de plumb.

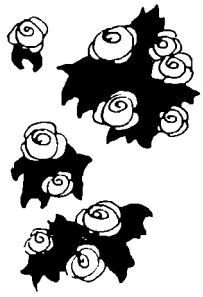

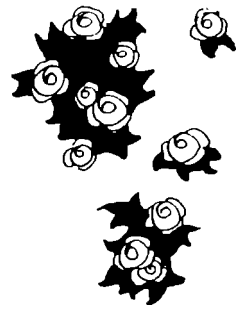

MANASTIRE

Au trecut porumbii vineți pe un cer ca iazul morii,
Verde-șters cu fire de-aur în amurguri de mătasă,
Si'n grădina mănăstirii regăsite mi te lasă
Să fii dragostea curată din privirile surorii.

A tăcut fântâna serii în oglinzile ce poartă,
Printre roze în risipă, câte-un mugur nou de stea...
Fii-ne Binefăcătoarea ce din inimă ne ia,
Pentru primăveri eterne, floarea veștedă și moartă.

Si-au căzut în iarba nopții pârguitele caise,
Si ca inimi sângerânde, de odată, s'au deschis...
Nu atinge rodul putred de păcate și de vis;
Ci, mai sus de amintirea voluptăților ucise,

Si cu mâni întinse'n darul cerului desfășurat,
Fii Grădinăreasa sfântă culegând (pentru ce masă?)
Printre stele sfoliate în penumbra de mătasă,
Fructele sonore care cad din clopotul visat.

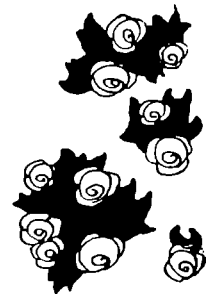

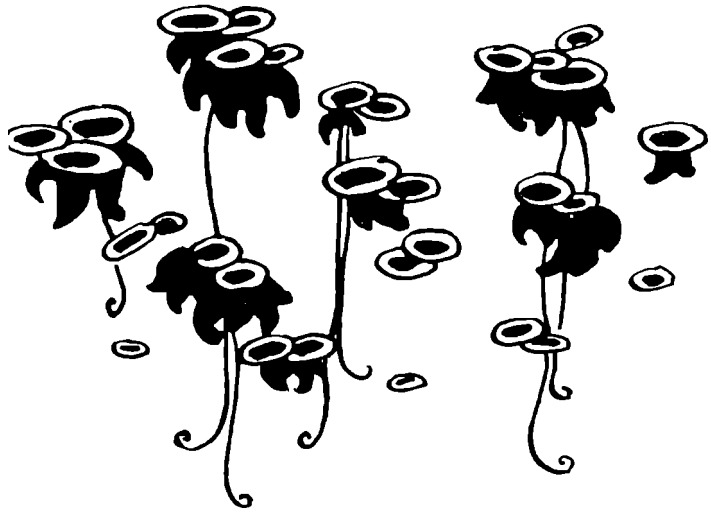

SATAN

Și negura în juru-mi creștea tot mai adâncă...
Uitasem orgă, rugă și psalm și mântuire,
Când dreapta Lui, întinsă în dar de răsvrătire,
Trăsni în două noaptea masivă ca o stâncă.

Prin surpătura umbrei atinsă de-a Lui pală,
Trecură ca'n legende martirele Lui pale,
Din vremuri zugrăvite pe geamuri ogivale...
Si clopote sunară în pacea monacală.

In fața mea, deodată, Arhanghel prea înalt,
Satan trăi de flacări în negrele vitralii,
— Rozace de lumină și Domn al catedralii —
Fulgerător de patimi sub aripi de bazalt.

A spulberat cu'n deget : altar, catapeteasmă.
Mi-a șters cu o privire și dragoste și ură,
Si-a înflorit, zâmbindu-mi, uscata mea făptură,
Cu sevă, cu dorință, cu flori și cu mireasmă.

Apoi, lărgind aripa puțin, făr'de povară
Impuse catedralii pădure iar să fie...
Si iată că din piatră vlăstarul cum învie,
Se-arată pe sub ramuri păgâna Primăvară.

Sub ceruri troenite cu floare de cais,
Păși zeița goală și botticelliană,
Svârlind polen, iubire, viață și prihană...
Si se făcu o țară de muzică și vis,

Născută din suspinul de dor al Primăverii,
O țară unde îngeri cu penele cernite,
Psalmodiind litanii și leturghii oprite,
Melodios, în taină, se închinau plăcerii,

Si unde androgine cu ochii de opale,
Mușcând în sânuri crude ca'n galbene lămâi,
Vedeau cu nepăsare prin fumul de tămâi
Cum mor crucificate sfioasele vestale.

Atunci grăi Satana : « Alege a ta cale !
Pe cruci plâng șapte sfinte fecioare fără vină,
Dar șapte demoni tineri slăvesc a mea grădină
In ciuda celor șapte virtuți teologale. »

Si aripile Sale când larg mi le deschise :
Se sparse'n țandări cerul, pământul ars fu jar,
Dar noi, senini, sburarăm din ultimul hotar
Spre iaduri înflorite cu patimi și cu vise.

NARCIS

Din apele tăcerii,
Irişii serii
Pe-oglinzi tremurătoare de lacuri s'au deschis....
Plecat pe'nchipuirea pe care o visezi,
Narcis,
Palid Narcis, ne spune în visul tău ce vezi?

« Văd printre ramuri, seara,
Cu ochi de dor,
Cu ochi de micşunele un minunat păstor.
Si nu-i
In toată ţara,
Cât ţine primăvara,
Icoană mai frumoasă ca zâmbetele lui.

Văd pe Narcis,
Dar ca'ntr'un vis :
La ori-şi-ce mişcare ce, doritor, o fac,
Sfios
El piere'n lac...
Si nu mai văd nimic
In umbră... »

S'au scuturat
Irişii serii.
Ulciorul clar al lunii pe lac s'a răsturnat....
Plecat pe'nchipuirea pe care o visezi,
Narcis,
Palid Narcis, ne spune în visul tău ce vezi?

« Văd prin rogoz
Un zeu străin,
Al meu, al tău, şi-al nimănui...
Văd fruntea lui
De fildeş ca şi luna în zori pe cerul roz.
Văd braţul lui divin
Ca şi un crin
Tăiat, ce-ar odihni şi-ar tremura pe lac.

Văd ochii lui mai sfinți
Căci au gândit păcate și patimi și dorinți,
Dar le-au uitat...
Si nu mai văd nimic,
Căci se desfac
Iar norii... »

Din apele tăcerii,
Irișii serii
Pe-oglinzi tremurătoare de lacuri s'au deschis....
Plecat pe'nchipuirea pe care o visezi,
Narcis,
Palid Narcis, ne spune în visul tău ce vezi?

« *Nu văd nimic...*
O, frate,
Văd cerurile toate.
Văd umbra umbrei mele prin stele de argint. »

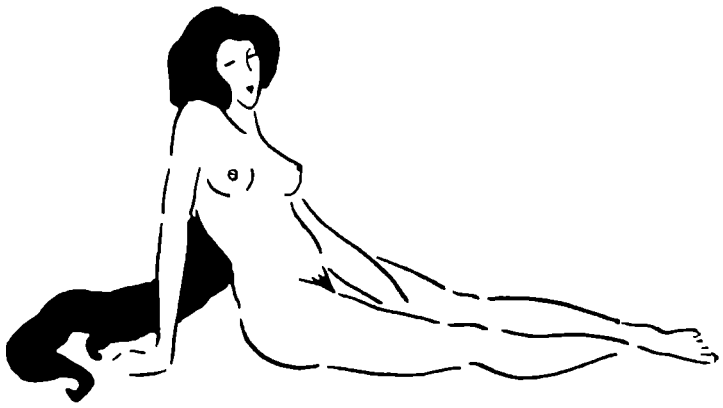

LEDA SI LEBADA

Ce nufăr mare tremură pe lac?
Ce pânză ninsă flutură prin stele?
Ce aripe? ce visuri? se desfac
Sfidând cenușa patimelor mele.

Revino, purtătoare de solie!
Pe lacul clar, cu stele pietruit,
S'a scuturat o înflorire vie...
Icoana ta în suflet mi-a zâmbit.

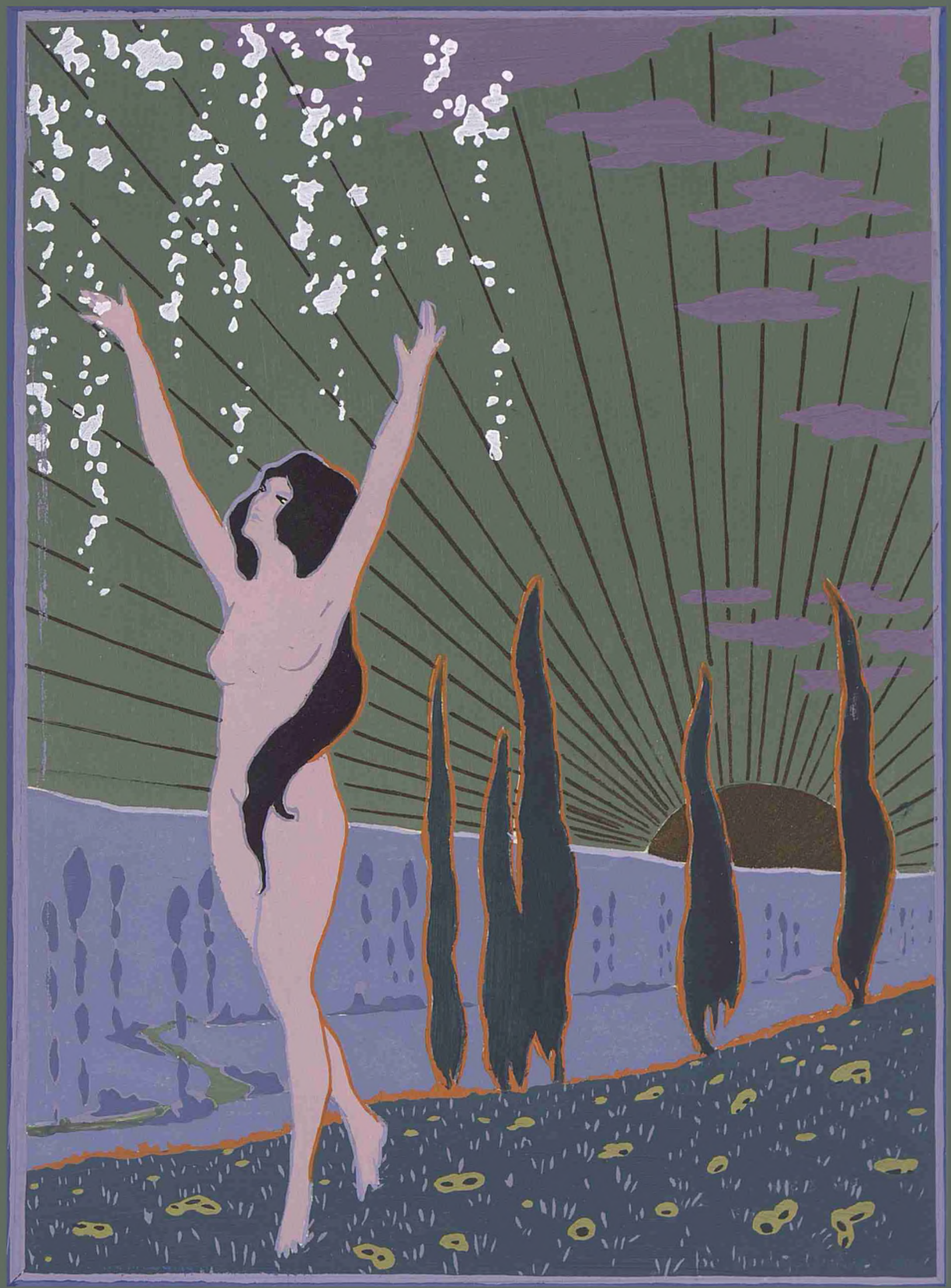

Nici biruința omului sălbatic,
Nici lesbienele înlănțuiri,
N'or mai aprinde focul nebunatic
In care-am ars cu trup și năluciri.

Destule brațe mi-au fost vii colane
De șerpi pe-un gât de nalbe și de crini.
Destule mâni — ciudate scorpioane —
Mi-au otrăvit umbritele grădini.

Visez acum apropieri de gene
Pe-un trup sătul de grelele plăceri.
O, brațe aripi, degete de pene,
Redați-mi, dați-mi alte mângăeri!

Si fulgii tăi ca fulgii de zăpadă
La buza mea nu s'or topi... și'n veci
Te voi urma, o, pasăre de pradă,
Cu soarele în aripele reci.

Nu veşteji, o, Leda, cu mâna ta păgână
Omătul primăverii pe-ai visului gutui.
Rămâne floare numai pe ramurile lui :
Din înfloriri plăpânde, în mâni ce-o să'ţi rămână ?

Nu săruta cu buza, în noapte, apa clară,
Pe care înstelarea aşteaptă s'o cuprinzi.
Nu'i cerul de pe unda curatelor oglinzi,
In pumnii tăi o apă opacă şi murdară ?

Cu poftă îndrăsneaţă, nebuno, nu atinge
Inariparea vie a visului ce port.
Nu'mi doborî avântul în praf, cu lutul mort
Ce ancorează vântul iubirii şi'l învinge.

Femee, nu ajunge să rupi din pene sborul,
Ca să te'nalţi cu visul, de huma ta să'l legi...
Cu mâni înnebunite zadarnic îl culegi :
Iţi scapă nemurirea şi prinzi doar muritorul.

Căci Lebăda, căci floarea aceasta de zăpadă,
Alunecând stăpână pe zarea inimii.
Deapururea departe, în veci, o vei privi
Cu sufletul nostalgic, din nalta balustradă,

Din țara unde visul e frate de durere
Al frunților crescute sub ceruri de amurg.
Din sfintele pridvoare de-asupra căror curg
Simbolurile clare culese în tăcere.

LEDA

Intr'o țară unde Visul e stăpân peste Durere,
Intr'o țară de văzduhuri adumbrite de amurg,
Sus, pe'naltele terase, peste care sboruri curg :
Freamăte fâlfăitoare într'un fluviu de tăcere.

Leda mai visează încă minunatul trup de pene,
Lebăda ce nu dispare de pe cerul legendar...
Si iubirea-i cere încă zeilor înalți, ca dar
Mângăeri înaripate dulci ca fluturări de gene.

Iat'o, albă, cu penetul de zăpadă nupțială,
Pasărea atotcurată, nepătată de iubiri,
Cum își lasă lin, în sboru-i vestitor de năluciri,
Crinul gâtului subțire pe a penelor petală.

Si fecioara îndrăsnește brațe dornice să'ntindă.
In amfora ei de-argilă pieritoare, vie vrea
Să culeagă înflorirea de lumină și de nea,
Ca din smulsele avânturi roza vântului să prindă.

Dar lăsând pământul jalnic și iubita ce se miră,
Pasărea născută pentru siderale cununii,
Își ridică hieratic spre-ale stelelor domnii
Aripile nălucite, arcuite'n chip de liră...

Tristă Leda, tristă Leda, nu răpui din pene sborul,
Ca să te înalți cu Visul de țărâna ta nu-l legi...
Si cu mâni înfrigurate în zadar vrei să'l culegi,
Căci îți scapă nemurirea și prinzi numai muritorul.

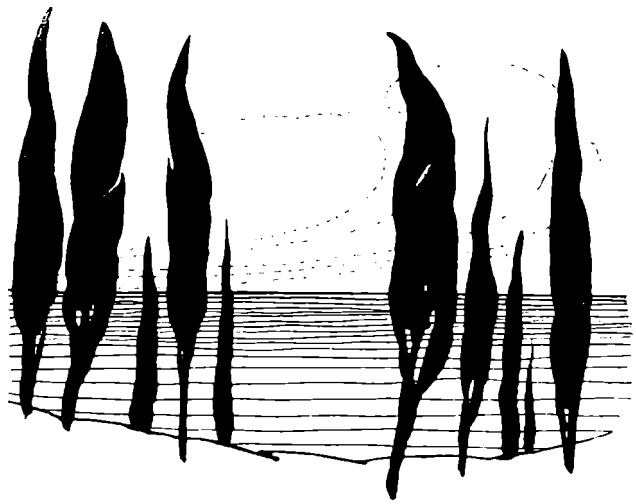

HELLADA

Pe ţărmul unde vineţi chiparoşii
Brăzdează seara cerul de smarald,
Si unde marea poartă pânze roşii
Ca portocale mari, pe valu'i cald,

Acolo şi de Fidias sculptată,
Marmoreană ca şi visul trist,
Fecioara stă cu faţa îndreptată
Spre noapte şi spre golful de-ametist.

Zadarnic, din idile arcadine,
Păstori frumoși și goi ca niște zei,
Cu ramuri verzi dând, vântule, în tine,
Gonesc înnebuniți de dragul ei.

Ea stă divină și de piatră dură,
Căci nu s'a desfăcut de Dumnezeu...
Sub scutu'i marea lui Homer murmură,
Si mai răsună lira lui Orfeu.

Ce dragoste nebună mă ridică
Spre cerul lui Platone și Plotin?
O, Pallas, dă'mi din fruntea ta unică
Unitul ram de laur și măslin.

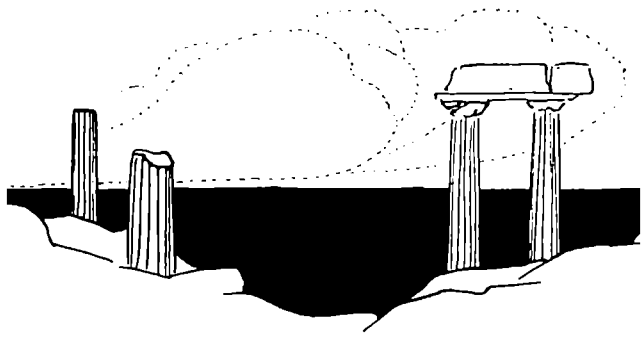

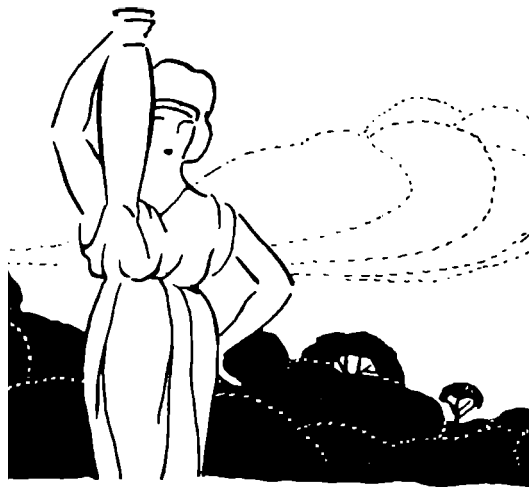

UNEI AMFORE

Tu, amforă, ce ai pe tine
Pecetea visului elin,
Desmormântată din grădine
Umbrite încă de măslin,

Turnat-ai vin bălai ce face
Un cer de nouri, înstelat,
Si din greoaie minți opace
Alcibiade și Socrat?

Vărsat-ai, galben, untdelemnul
Pe mușchii sculpturali ai forții?
Păstrat-ai pe altar îndemnul
Luminilor în lampa morții?

Ai fost o urnă cinerară
Sau vasul vesel de parfum?
S'a scurs prin tine apă clară?
Ai scuturat pământ și scrum?

Nu știm și nimeni n'o să știe,
Căci, amforă, rămas-ai goală.
Dar, precum ești, porți o beție
Cu mult mai grea în a ta oală,

Si înălțându-te la gură,
Sorbim Hellada și Olimpul,
Cu toate setele ce fură :
Pe noi ne'mbată numai Timpul.

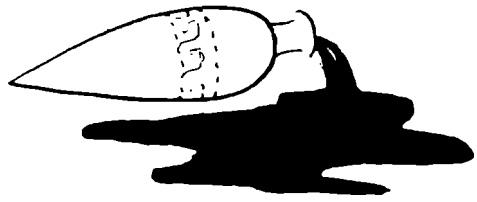

ACI SOSI PE VREMURI...

La casa amintirii cu-obloane și pridvor,
Paiajeni zăbreliră și poartă și zăvor.

Iar hornul nu mai trage alene din ciubuc
De când luptară'n codri poteră și haiduc.

In drumul lor spre zare îmbătrâniră plopii.
Aci sosi pe vremuri bunica mea Calyopi.

Nerăbdător bunicul pândise de la scară
Berlina legănată prin lanuri de secară.

Pe-atunci nu erau trenuri ca azi și din berlină
Sări subțire-o fată în largă crinolină.

Privind cu ea sub lună câmpia ca un lac,
Bunicul meu desigur i-a recitat Le Lac.

Iar când ca umbre berze de-asupra casei cad,
I-a spus din Sburătorul *de-un tânăr Eliad.*

Ea'l asculta tăcută, cu ochi de peruzea...
Si totul ce romantic ca'n basme se urzea.

Si cum ședeau... departe un clopot a sunat,
De nuntă sau de moarte în turnul vechi din sat.

Dar ei în clipa asta, simțiau că-o să rămână...

De mult e mort bunicul, bunica e bătrână...

Ce straniu lucru : vremea! — Deodată pe perete
Te vezi aevea numai în ștersele portrete.

Te recunoști în ele, dar nu și'n fața ta,
Căci trupul tău te uită, dar tu nu'l poți uita....

Ca eri sosi bunica... și vii acuma tu :
Pe urmele berlinei trăsura ta stătu.

Același drum te-aduse prin lanul de secară.
Ca dânsa tragi, în dreptul pridvorului, la scară.

Subțire calci nisipul pe care ea sări.
Cu berzele întrânsul amurgul se opri...

Si m'ai găsit, zâmbindu-mi, aproape pueril
Când ți-am șoptit poeme subtile de Merrill.

Iar când în noapte câmpul fu lac întins sub lună
Si'am spus Balada Lunei *de Horia Furtună,*

M'ai ascultat pe gânduri, cu ochi de ametist,
Si ți-am părut romantic și poate simbolist.

Si cum ședeam... departe un clopot a sunat
— Același clopot poate — în turnul vechi din sat...

De nuntă sau de moarte, în turnul vechi din sat.

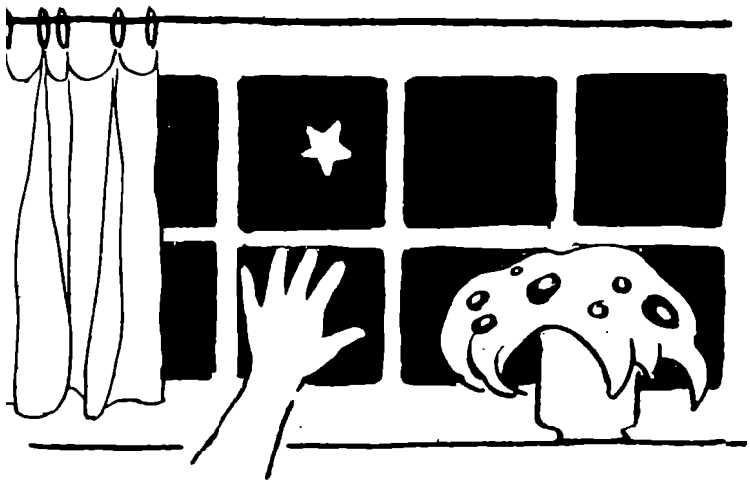

STEAUA

In geamul înserării o stea a strălucit,
Aproape de copilul cu fruntea pe fereastră...
Si mâna lui atinge în dorul fericit
Ființa de sclipire plăpândă și albastră.

Trecură ani ca zile... pe geam aceeaș stea.
Un om ridică ochii lui searbezi de pe carte,
Dar el, deși o vede, acuma n'o mai vrea,
Căci a citit pe Kepler și crede că'i departe.

CINA CEA DE TAINA

Prin ulmii de sub vie, pe deal, mai știi tu casa
Ce-albește ca și oul în cuib sfios de foi?
Mai știi tu cerul serii cu fețe ca mătasa
Si clopotul cirezii venind de la zăvoi?

Iți mai aduci aminte pridvorul prins de viță,
Si cina cea de taină, tacâm lângă tacâm,
Si masa presărată cu flori de lămâiță,
Si carele spre noapte gemând pe caldarâm?

La masă, ții tu minte, noi doi cu fericirea,
— Doar greerii ținându-i isonu'n depărtări —
Si noaptea câmpenească albastră ca iubirea,
Si vorbele 'ngânate mai dulci ca sărutări?

Intâia stea prin frunze creștea tremurătoare
Când licuriciu'n umbră trecu tremurător...
Prin ulmii de sub vie, mai știi tu casa oare
Si umbra ș'al meu suflet, și steaua ș'al tău dor?

JUCARII

Dar ce m'a pus, în seara aceasta de Crăciun,
Să iau în mână lampa, să dau în lături uşa?
In faţa mea stă calul de lemn şi stă păpuşa
Cu suflet de tărâţe, nevinovat şi bun;

Stă micul tren mecanic în gara lui prea mică;
Stă — câmp de luptă — masa soldaţilor de plumb
Ca galbene ghiulele stau boabe de porumb,
Stricând orânduiala oştirii fără frică;

Si stă deschis de-atuncea albumul de imagini,
Ce deschisese țara de fantasmagorii.
Azi chipurile'i șterse sunt numai mărturii
Că ochiul nu revede la fel aceleași pagini.

Căci unde-i trenul fulger pentru'nconjurul lumii?
Armatele pornite spre stăpânirea ei?
Păpușile sfioase în rochii de femei,
Primindu-ne iubirea sau îndrăsneala glumii?

Cu primul dor de ducă ce'n mine isvorît-a,
Azi unde-i calul Vinteș să sufle foc pe nări?
Aceste biete lucruri, ce fură îmbătări,
Să fie mai reale când moarte's într'atâta...

In față am doar calul de lemn, am doar păpușa
Cu suflet de tărâțe, nevinovat și bun.
Si mă gândesc în seara pioasă de Crăciun,
In care'mbătrânirea și-a strecurat cenușa,

Că va sosi și ziua când fără ochi și mână
Voi reveni — de ce nu? — în vechiul meu iatac
Spre a simți cu milă cum toate se prefac
In jucării menite străine să'mi rămână.

Ca'ntotdeauna sta-vor : și tocul și caietul
Si fila încărcată cu colb de poezii.
Intr'un pahar mixandre uitate-or putrezi,
Si cucul din ceasornic își va urma tabietul.

Si versurile mele îmi vor cerși oprirea.
O, strofele pe care, ani lungi, ca un zaraf
Le-am strâns cu sârg în suflet, le-am cântărit în vraf,
Gândind cu vorbe de-aur să cumpăr nemurirea!

Dar sfintele silabe cu rimă și cezură,
Ce-mi sunt acuma : cântec, icoană și parfum,
Nu vor pătrunde până în visul meu postum
Descătușat din steiul de pământească zgură.

Voi recunoaşte totuşi pe polita unică :
Poeme *de-Eminescu,* Flori Sacre, Amăgiri...
Si fata mlădioasă cu coapsele subţiri,
Ce'n patu-mi doarme goală, în ghem ca o pisică.

Le-oi recunoaşte toate, nepricepând nimic
Din câte astăzi omul ce sunt, iubeşte'n ele,
Si le-oi privi cu-aceeaş mirare ca pe-acele
Relicve moştenite de la copilul mic.

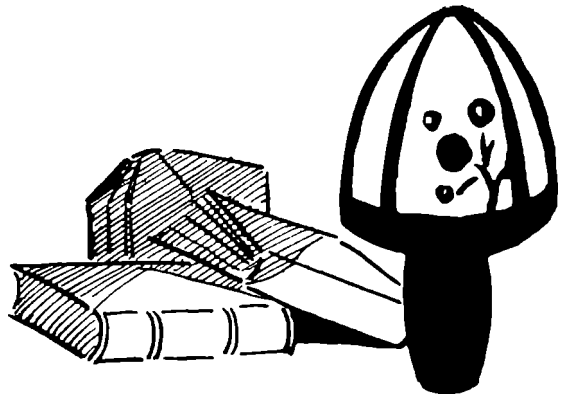

NOAPTEA SCADE...

Noaptea scade...
La fereastră, lângă stele trupu-mi șade...
El cu mine...
Foc în sobă, somn în gene... și e bine.

Ce tăcere!
Chiar gândirea-mi glas lăuntric nu mai cere.
In granit,
Totul pare de-o vecie 'ncremenit.

... Tac... tic-tac...
Stă de vorbă cu obiecte care tac,
Singur viu,
Orologiul din perete cum îl știu.

Si pe rând
Tot aceleași linii negre numărând,
Minutarul
Timpului atotputernic svârle zarul.

Dar cu ora,
Fâlfăind în sboru-i tânăr, aurora
Ne trezi
Mai săraci, în jocul vremii, cu o zi.

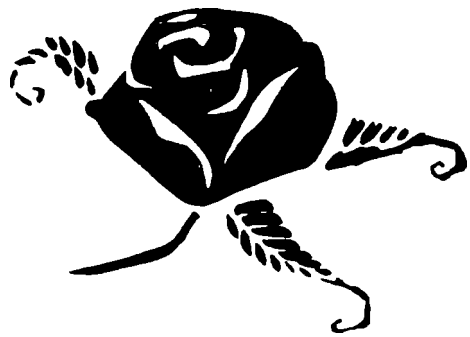

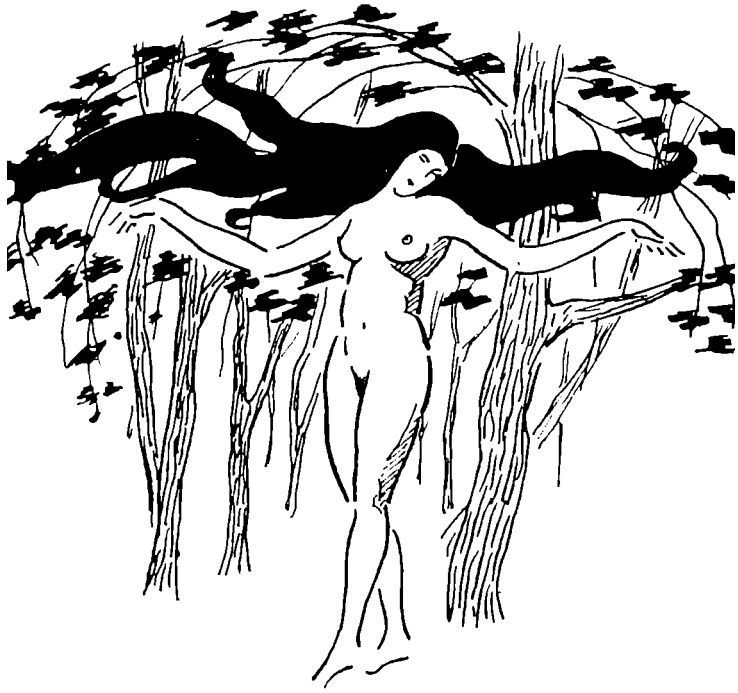

FEMEEA PE PAJIȘTE

Cum goală te-ai oprit pe pragul
de cer, de iarbă și lumină,
Visez, ori ți-ai schimbat aevea
învoltul trup într'o tulpină?

Ca ramuri brațe împăcate
întinzi uitând de dor, de ură,
Si părul tău în vânt rămâne
purtat în chip de frunzătură.

Infăşurată'n tinereţea
copacilor din primăvară,
In tine — ca sub muşchi izvorul —
se urcă seva şi coboară.

Si cum te odihneşti plăpândă
pe-un plai cu plante fără număr,
O, lasă, rogu-te, visarea-mi
să se aplece 'pe-al tău umăr.

Ingădue un gând iernatic,
sburând cu aripi obosite,
In fâlfăit de dor să cadă
pe tine, pe nebănuite.

Deşi frunzişul supt de soare
în ploaie veştedă revine,
O, sănătatea de-a înfige
în huma neagră rădăcine!

SEPTEMBRIE

O foae se desprinde din crâng și calendar :
De-un an o așteptase Septembrie ca dar.

Tot ce legat fusese, de-acuma o să sboare.
Lumina e mai caldă, deși e mai răcoare.

Colorile învie pe moartea frunzăturii,
Dând farmecu 'nfloririi declinului naturii.

Si tremurând în vântul ce-o smulge și-o ridică,
O pasăre de aur e frunza cea mai mică.

In zare cine 'nscrie al berzelor triunghi?
In inimi cine'nfige trecutul ca un junghi?

Vezi Toamna și-Amintirea — surorile divine –
Când una ne sosește și cealaltă revine.

Zadarnic cred că vremea cu anii a crescut :
In fiecare toamnă reintru în trecut.

Copilăria-mi toată dă busna la uluci,
Când stă la poartă coșul cu struguri și cu nuci.

IN LUNA IN CARE PALESC TRANDAFIRII...

In luna în care pălesc trandafirii
Pe veșteda scoarță de foi ruginii,
In inima tristă îndemnul iubirii
Foșnește și crește și-așteaptă să vii...
In luna în care pălesc trandafirii....

Si vise și doruri, ce nu le mai știi,
In ploaia de aur, aduc amintirii
Brumatele roade a florii de-o zi,
Aprinsă și stinsă pe ramul iubirii,
Cu vise, cu doruri ce nu le mai știi....

In luna în care pălesc trandafirii
Pe aurul veșted din foi ruginii,
Petalele sboară din floarea iubirii,
Deschise în vise ce nu le mai știi....

E luna în care pălesc trandafirii....

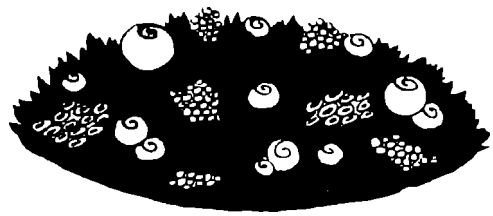

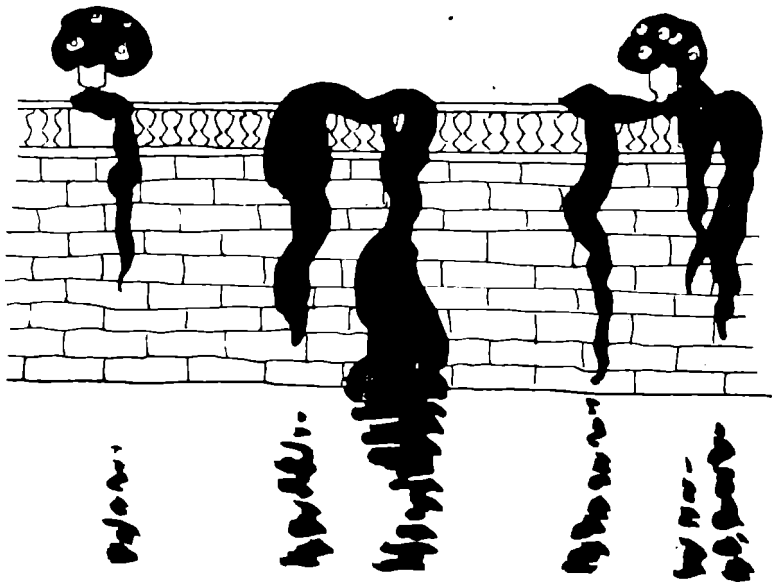

IN PARC

Când am venit târziu ca să te caut
In parcul îmbrăcat în frunză lată,
In parcul năpădit de ierburi rele,
Departe, pe-o cărare neumblată,
Zării pe Zeul Toamnei trist și singur.

Cum alergam cu dorul dealtădată,
Purtând în suflet rediurile verzi
Si cerul clar și iarbă cu zorele
Si visul viu, în care să te pierzi,
Am stat pe loc legat de-o melodie.

Căci Zeul Toamnei pe un flaut de-aur
Imi tălmăcia trecutul în surdină.
Si soarele se stinse prin frunzare,
Pălind încet cu galbenă lumină,
Iar cerul se făcu de-aramă roşie.

Si frunzele sburară de rugină,
Ca fluturi mari cu aripe ciudate.
Vicleanul zeu cânta acum mai tare :
Si frunzele foşniră spulberate...
Foşniră cum foşneşte amintirea.

BALADA TOAMNEI

In parcuri frunza cade arămie
Pe pajiști unde eri zâmbise Mai,
Si în avuzuri lunecă pustie
Pe apa'n care dorul ți-oglindiai.
Azi singur al păunilor alai
Mai înflorește pacea din grădină,
Iar eu, simțind zăpezile ce vin
Si presimțind durerea ce-o să vină,
Rechiem în țări de geruri și de chin,
Iubirea ce durerile alină.

Pierdută e a verii frenezie
Cu Pan suflând în trestie de nai.
De-acum să sune dulcea melodie
A toamnei... Tristă inimă, ce n'ai
Iubitele pe care le visai,
Privește cum apare de senină
Prin seara'n care ninge aur fin
De foi îngălbenite de lumină,
Cu ușurința unui sbor divin,
Iubirea ce durerile alină.

Din depărtări în depărtări adie
Cum în amurguri zurgălăi de cai
Răsună, pier, și tremură, și'nvie
Nostalgic pe cărarea ce-o uitai...
O, suflete bolnav al meu, ce ai?
E ca o rază caldă de lumină
In țara peste care norii vin
S'arunce umbră, jale și ruină,
Si e prin ceața veșnicului spleen
Iubirea ce durerile alină.

SOLIE

O, toamnă, fie voia ta regină!
Tu, care faci din trandafir un spin,
Tu, ce pe codri de-aur prinzi rugină,
Tu, ce-ai sădit alături de suspin
Iubirea ce durerile alină.

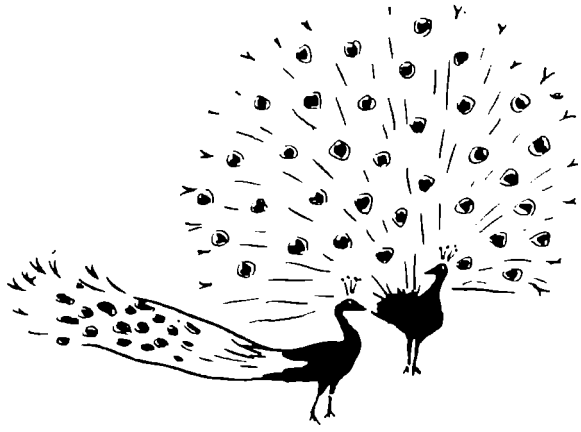

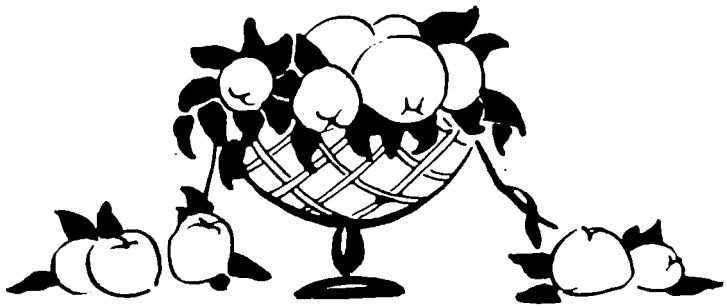

COPIL DE ODINIOARA

Prin iarnă din cămara zăvorită
Se furișează cald miros de mere,
Readucând în vremea viscolită
A toamnelor trecuta mângăere,
Când sufletul împovărat venise
Cu târna lui de poame și de vise
In casa amintirilor închise.

Si'n inimi amorțite de-a lor strajă,
Străbat adânc, îmbălsămând gândirea,
Cu seva lor fierbând din nou sub coajă,
Copilărescul dor și amăgirea...
Si'n inimi, viu ca și întâia oară,
Te scoli încet, o, tu de-odinioară,
Din somnul tău, copil de-odinioară...

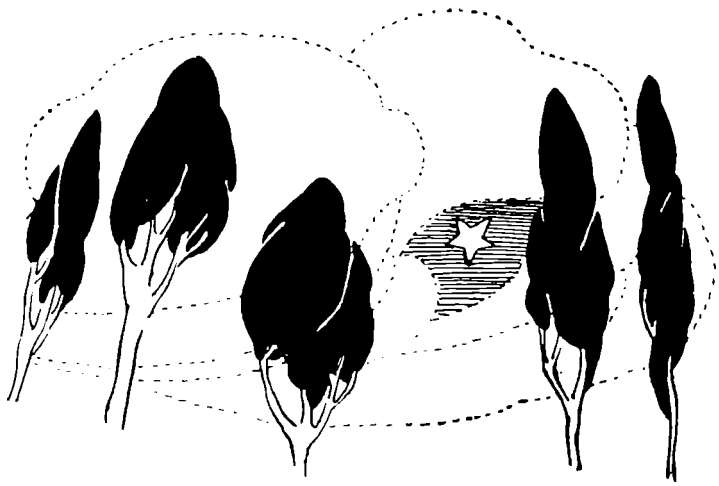

PRIVIND LUCEAFARUL

Cât vezi cu ochii : numai cer
Si flota norilor gonaci.
La ancoră câți-va copaci,
Pe țărmul marelui mister.

Te simți grăunte de piper,
Gândac, în iarba cu gândaci
In care, trup și suflet, zaci,
Privind luceafărul străjer.

Dar — uimitoare biruință —
In miligramul de ființă,
Un martor cerul și-a ales.

Căci de n'ați fi, voi, ochi de-argilă,
Ar fi lipsită de'nțeles
Nemuritoarea lui vigilă.

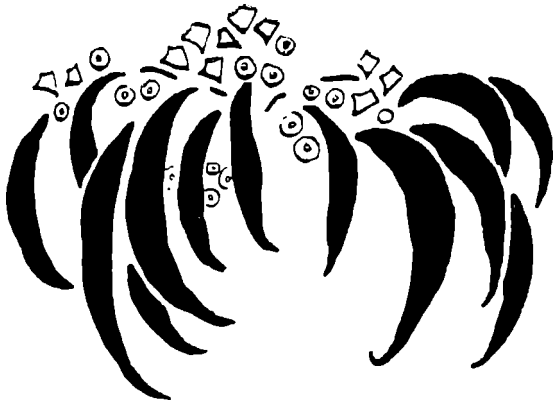

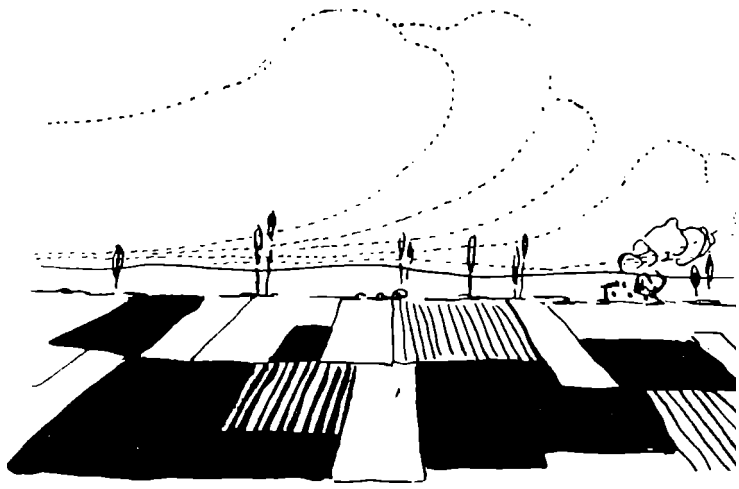

FURNICA

In liniștea de aur a serii, omul ară...
Si plugul greu și boii și el, par jucării
De lemn pe șahul negru și verde din câmpii.
Deasupra lor domnește un cer de primăvară.

In brazda răsturnată, în care germinară
Atâtea azimi albe — dar pentru alți copii,
Adânc înfige fierul, și'n gânduri cenușii
Se-oprește, frânt în două de truda seculară.

Dar n'a văzut alături, tovarășă mai mică,
Pe-o iarbă, cum își duce necazul o furnică,
Precum nici ea într'ânsul n'a bănuit un zeu.

Si-acum când noaptea șterge furnică, om și zare,
Niciunul nu presimte în cer pe Dumnezeu
Ce ară, orb ca dânșii, întinsa înstelare.

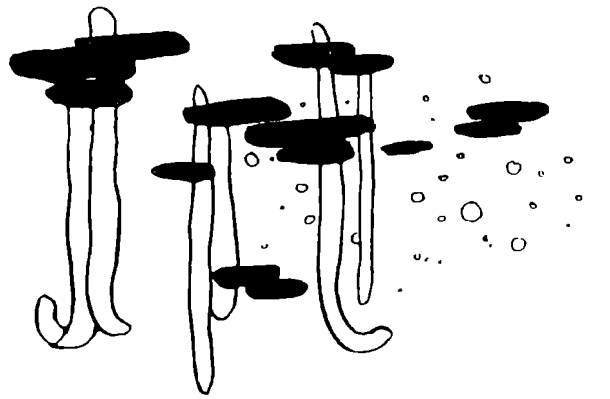

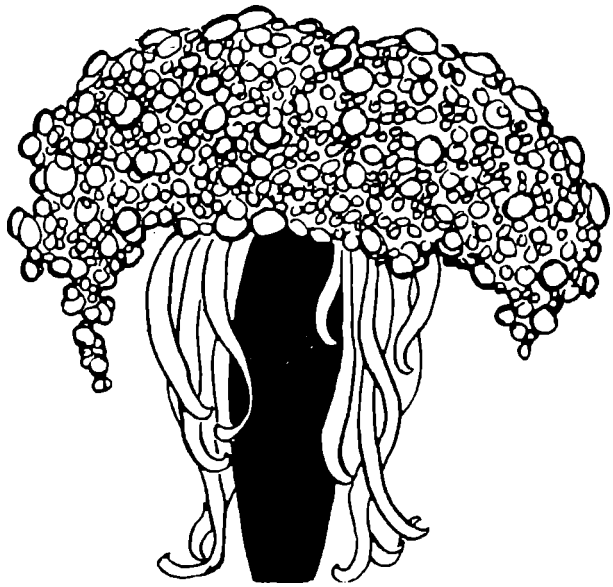

SCOICA

Din țara fabuloasă cu crânguri de polip,
Cu flori de pietre scumpe încremenind pe stâncă,
Pe-un țărm, pe care valul îl bate și'l mănâncă,
Copil, zării o scoică svârlită pe nisip.

O, de-ași putea în mine din nou să înfirip
Fiorul de atuncea, mirarea mea adâncă
De-a prinde'n scoica mută ca o șoptire încă
De ape nevăzute, de valuri fără chip!

Si noaptea, cu urechea pe scoică, depărtat
Să tot aud, pe plaja tăcută a visării,
Urcând, urcând vuirea și murmurile mării..

Dar ce copil de veghie, la geamul alb de stele,
Va fi, purtându-mi versul în suflet incrustat,
Misterioasa scoică a nemuririi mele?

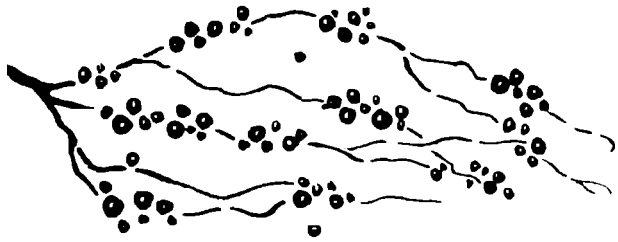

OBLONUL

Când pentru mine ceasul culcării bătea iar,
Când lampa din odaia copilului eșise,
Lăsându-mă în umbra obloanelor închise,
Ducând cu sine ziua cu chip familiar,

Când, singur pe al nopții necunoscut hotar,
Simțiam — cu ce durere! — că tot mă părăsise
Si adormiam departe de ce avusem, mi se
Umpleau de lacrimi ochii și pieptul de amar...

Dar mă treziam deodată zâmbind în dimineață,
Căci deschizând oblonul, părinții mei, cu'n semn
Imi dăruiau o lume de-azur și de verdeață.

Azi mă gândesc la noaptea coșciugului de lemn,
La Tatăl meu din ceruri, la mâna ce-o să vie
Să-mi dea, crăpând mormântul, lumina pe vecie.

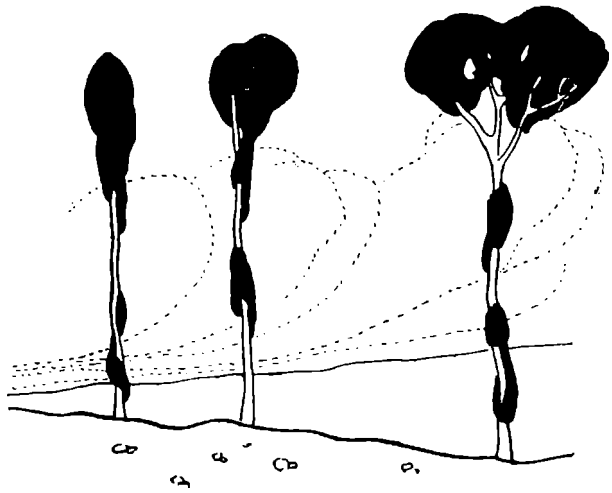

PLOPUL

Născut din țarină spre cer se-avântă
Ca un izvor de ramuri și de foi...
Si doru'l mână, norilor, spre voi,
Dar lutul rădăcina'i înmormântă.

Vioară e... și'n vântul serii cântă :
Ce suflet plânge, în buștean greoi?
Ce gând de aur piere prin noroi,
Căzându-i frunza, aripa lui frântă?

Când va suna a Morții grea secure,
Atuncea doar, din lemnul de pădure,
Din flacări fumul alb o să învie,

Plutind senin pe-al cerurilor larg...
Sunt, Doamne, plopul cel legat de glie
Intins spre infinit ca un catarg.

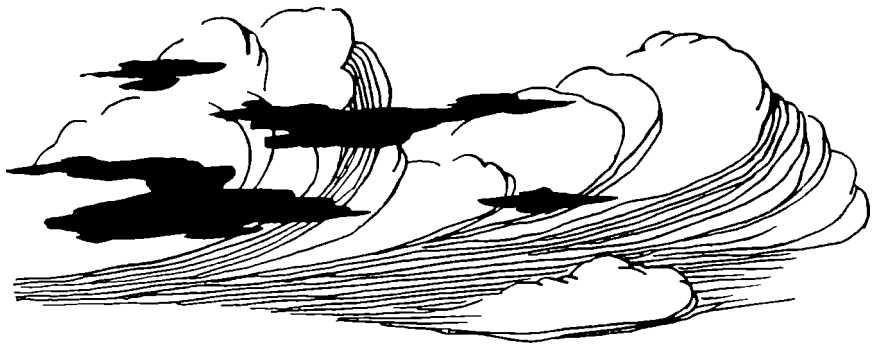

DESROBIRE

Orașul se scufundă și ori-ce deal dispare...
Si nu e trup să'nchidă azi sufletu-mi păgân.
Am lepădat prin moarte a cărnii grănițare;
Sunt vânt ce se ridică în bucurie mare,
Sunt deslegat, sunt slobod, sunt singuru-mi stăpân.

O, voluptatea vieții scăpate de ființă,
Zeeasca mulțumire de-a nu mai fi pământ!
Un fluture ce lasă a larvei neputință
Si fâlfăie din aripi un sbor de biruință,
Cunoaște îmbătarea de-a fi și el ce sunt.

Văzduhuri, care treceți nesupărate'n mine
Si mă purtați prin aer vibrând ca un catarg,
O, vânturi curgătoare ca sângele din vine,
Mă arde'n piept suflarea puterilor divine,
Ce lumi întruchipate le'mbracă și le sparg.

•

Iubito de pe vremuri, nu plânge la fereastră,
Nu aștepta la geamuri cu ramuri lungi să bat...
E cerul prea aproape, e umbra prea albastră,
Ca să' mi aduc aminte de tânguirea voastră,
Femei, în care visu-mi în van s'a căutat.

Pădurea răsletită pe patru văi, mă chiamă.
Mireasa îmi întinde verzi brațe. — Eu le frâng,
Mă'nfășur, gol, în frunze pletoase ca o coamă.
O, nu credeam să fie sicriul de aramă,
Imbălsămata pace a nopților de crâng.

O, nu visam nici somnul și nici redeșteptarea
In mângăeri de ramuri și de tulpine vii...
Dar când lumina rupse înflăcărată, zarea,
Spre focul tău, o, soare, mi-am luat înariparea,
Purtând în mine cerul cu mii de ciocârlii.

Aci se închide Grădina între Ziduri.

CUPRINSUL

Solia căprioarei. 8
Balta. 10
Soror sancta, Mater dolorosa. 12
Logodnă mistică. 14
Trei îngeri sboară. 17
Ca să suim la tine. 18
Seară la Miorcani. 20
Poruncă. 23
Clopote sună 24
Mănăstire. .. 26
Satan. 28
Narcis. 31
Leda și Lebăda. .. 34
Leda. .. 38
Helladă. .. 40
Unei amfore. .. 42

Aci sosi pe vremuri. 44
Steaua. 47
Cina cea de taină. 48
Jucării. 50
Noaptea scade. 54
Femeea pe pajiște. 56
Septembrie. 58
In luna în care pălesc trandafirii. 60
In parc. 62
Balada toamnei. .. 64
Copil de odinioară. 67
Privind luceafărul. 68
Furnica. .. 70
Scoica. 72
Oblonul. 74
Plopul. 76
Desrobire. 78

EȘIT DE SUB TIPARUL CASEI FRAZIER-SOYE, MAEȘTRII TIPOGRAFI LA PARIS,

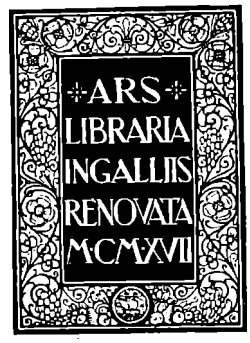

LA 28 JUNIE 1919, ÎN ZIUA GLORIOASĂ A ISCĂLIRII TRATATULUI DE PACE DE LA VERSAILLES.